

Студэнцкі спартыўны асяродак на тэрыторыі Заходняй Беларусі ў міжваенны перыяд

А. С. Ляневіч,
аспірант,
Рэспубліканскі інстытут вышэйшай школы

Папулярызацыя гімнастыкі і гімнастычных практыкаванняў у XIX ст. у еўрапейскіх краінах, у тым ліку на тэрыторыях Аўстра-Венгерскай і Расійскай імперый, прывяла да з'яўлення першых спартыўных асяродкаў на базе шэрагу навучальных устаноў. Спрыяла гэтаму і тое, што ў дадзены перыяд заняткі па фізічным выхаванні былі ўведзены ў якасці абавязковага прадмета фактычна ва ўсіх заходнееўрапейскіх дзяржавах.

У Расійскай імперыі, у тым ліку на беларускіх і польскіх землях, якія ўваходзілі ў яе склад, упершыню ўключэнне заняткаў па «цялесных практыкаваннях» адбылося пасля зацвярджэння ў 1804 г. імператарам Аляксандрам I Статута навучальных устаноў. Спачатку гэта насіла больш рэкамендацыйны характар, і вырашэнне пытання залежала ад фінансавых магчымасцей устаноў адукацыі. Але ўжо ў канцы XIX ст. заняткі па фізічнай культуры становяцца асобным прадметам у шэрагу навучальных устаноў імперыі, а з цягам часу набываюць статус абавязковага, у першую чаргу ў вайсковых вучылішчах [1; 2].

Варта адзначыць, што актыўную дзейнасць па прапагандзе здаровага ладу жыцця і ідэй масавага спорту праводзілі выкладчыкі навучальных устаноў. Сваёй задачай яны бачылі распаўсюджванне ідэй здаровага ладу жыцця і масавага спорту, які б не абмяжоўваўся толькі гімназістамі і студэнтамі, а ахопліваў як мага большую частку тагачаснага грамадства. Сярод іх можна вылучыць Фрыдрых Яна, які паклаў пачатак нямецкай гімнастычнай сістэмы і ініцыяваў стварэнне гімнастычных таварыстваў, Міраслава Тырша — заснавальніка аднаго з самых вядомых чэшскіх і агульнаславянскіх аб'яднанняў «Сокал», распацоўшчыка расійскай метадыкі фізічнага выхавання Пятра Лесгафта, стваральніка спецыяльнага грамадскага парка для заняткаў фізкультурай прафесара Ягелонскага ўніверсітэта Хенрыка Йордана, папулярызатара разнастайных відаў спорту, арганізатара шэрагу спартыўных секцый прафесара Віленскага ўніверсітэта Стэфана Баторыя Яна Вейсенхофа і інш.

Некаторыя з іх прымалі непасрэдны ўдзел у дзейнасці спартыўных клубаў і арганізацый у якасці спартсменаў альбо трэнераў. Акрамя таго, яны займаліся пытаннямі адаптацыі адпаведнай тэрміналогіі, перакладам правілаў і г. д. Напрыклад, адно з першых апісанняў гульні ў мячом прадстаўлена ў выданні прафесара львоўскай настаўніцкай семінарыі Эдмунда Цэнара «Gry piłką z rycinami» («Гульні з мячом з малюнкамі»), а вышэйадзначаны Ян Вейсенхоф з'яўляецца аўтарам кнігі «Sztuka gry w piłkę nożną» («Мастацтва гульні ў футбол»), якая ўтрымлівала апісанне правілаў, падрабязна разглядала пазіцыі кожнага з ігракоў, а таксама гісторыю футбола, артыкул пра важнасць заняткаў спортам і т. п., а пры апісанні правілаў аўтар прыводзіў шэраг польскамоўных тэрмінаў, што было адной з першых спроб фарміравання рэгіянальнай спартыўнай лексікі [10].

Такім чынам, вучылішчы, гімназіі, універсітэты становіліся адным з асноўных месцаў зараджэння спартыўных асяродкаў у другой палове XIX — першай палове XX ст. Дзякуючы наяўнасці матэрыяльнай і кадравай баз, а таксама энтузіязму асобных прадстаўнікоў выкладчыцкага складу навучальных устаноў спрыялі паступоваму пашырэнню так званай культуры цела ў грамадстве, а створаныя гімнастычныя асяродкі змаглі развіцца ў буйныя спартыўныя таварыствы, якія аб'ядноўвалі прадстаўнікоў розных

узростава і сацыяльных груп. Падобная сітуацыя была характэрна для развіцця фізічнай культуры і асобных гульнявых відаў практычна ва ўсёй Еўропе і Амерыцы. Напрыклад, заняткі ў брытанскай публічнай школе г. Рагбі (Rugby School) спрыялі стварэнню найбольш папулярных камандных відаў спорту – футбола і рэгбі, а не менш вядомая гульня баскетбол была спецыяльна распрацавана для вучняў каледжа Маладзёжнай хрысціянскай асацыяцыі Спрынгфілда (YMCA in Springfield, Massachusetts) [3, с. 6–64].

У выніку ваенна-палітычных падзей пачатку XX ст. частка беларускіх земляў апынулася ў складзе Польскай Рэспублікі як тэрыторыя так званых Усходніх Крэсаў, што ўключыла іх у агульнапольскую грамадскую, заканадаўчую, у тым ліку адукацыйную і спартыўную, сферы. Дадзеныя абставіны абумовілі тую акалічнасць, што ў навучальных установах, у тым ліку ва ўніверсітэтах краіны, пэўную колькасць студэнтаў складалі беларусы па паходжанні, асабліва ў Віленскім універсітэце Стэфана Баторыя, адпаведна многія з іх удзельнічалі ва ўніверсітэцкім і студэнцкім жыцці, уваходзілі ў склад польскіх аб'яднанняў і арганізацый.

Нягледзячы на тое, што ў першай палове XX ст. спорт становіцца масавай з'явай, а клубы і таварыствы пачынаюць аб'ядноўваць у сваіх шэрагах не толькі навучэнцаў, але і вайскоўцаў, рабочых, прадстаўнікоў розных прафесій і т. п., пры вышэйшых установах адукацыі вялася спроба стварыць менавіта студэнцкі спартыўны асяродак, які б развіваў студэнцкі спорт і прэзентаваў яго на разнастайных спаборніцтвах і турнірах. Адной з першых спроб арганізацыі падобнай структуры на польскіх землях было стварэнне ў Львове Акадэмічнай спартыўнай асацыяцыі польскай моладзі (Akademicki Związek Sportowy Młodzieży Polskiej), якая дзейнічала з 1906 г. і яднала моладзь, зацікаўленую спартыўнымі гульнямі і турызмам. Аднак з-за ўнутраных палітычных спрэчак аб'яднанне не змагло ахапіць усё студэнцтва і з часам трансфармавалася ў лакальны Акадэмічны турыстычны клуб (Akademicki Klub Turystyczny) і шэраг іншых суполак [8, с. 579–561].

У сваю чаргу над рэалізацыяй вышэйадзначанай ідэі займалася група студэнтаў Ягелонскага ўніверсітэта ў Кракаве на чале з Валерыем Гётлем і Вацлавам Маеўскім, якім удалося 19 чэрвеня 1909 г. зацвердзіць статутныя дакументы Акадэмічнага спартыўнага саюза (Akademicki Związek Sportowy, далей – AZS) адміністрацыйнымі ўладамі тагачаснай Галіцыі, што дазволіла праводзіць шматлікія мерапрыемствы ў галіне папулярызацыі фізічнай культуры. Вынікам намаганняў стаў колькасны рост сябраў AZS, які на момант стварэння складаў каля 65 чалавек, а да 1913 г. павялічыўся да 343. Згодна з палажэннямі Статута, таварыства было адкрытым для ўсіх студэнтаў і супрацоўнікаў універсітэта, не з'яўляліся перашкодамі ні класавы, ні нацыянальны

ці рэлігійны бар'ер альбо палітычны перакананні. Адзінай умовай для членства было выкананне адпаведных правілаў і выплата штогадовага ўзносу, за кошт чаго набываўся неабходны рыштунак і ўтрымліваліся секцыі лыжнага спорту, тэніса, фехтавання, футбола, веласпорту, стралечкай, грэблі і краязнаўчатурыстычнай [7, с. 30–32].

Свае карэктывы ў далейшае развіццё студэнцкага спартыўнага асяродка ўнеслі ваенна-палітычны падзеі першай паловы XX ст., што прымусілі спыніць дзейнасць некаторых грамадскіх аб'яднанняў, якія размяшчаліся на тэрыторыі баявых дзеянняў. Спробы наладзіць працу ў варшаўскім AZS, які з'явіўся яшчэ ў 1915 г., праз атрыманне дазволу ад нямецкіх акупацыйных улад не мелі поспеху. Фактычна да абвяшчэння незалежнай Польскай Рэспублікі ў 1918 г. большасць таварыстваў працавала нелегальна альбо зусім не працавала.

Новым этапам у развіцці таварыстваў стаў міжваенны перыяд, калі была адноўлена работа шэрагу студэнцкіх арганізацый, у тым ліку і спартыўных. Спрыяла гэтаму і прыняцце ўрадам 13 ліпеня 1920 г. Статута аб акадэмічных школах, дзе сярод іншага адзначалася, што студэнты кожнай з навучальных устаноў маюць права на стварэнне таварыстваў і карпарацый, у тым ліку і міжуніверсітэцкіх, з умовай іх апалітычнасці. Свае ўстаўныя дакументы яны вымушаны былі рэгістраваць праз падачу ў Міністэрства па рэлігійных пытаннях і народнай асветы. Многія з іх ствараліся па прыкладу кракаўскіх калег, што прывяло да з'яўлення ў 1919 г. AZS у Познані, а ў 1921 г. – у Гданьску і Вільні. З 1923 г. таварыства пачало дзейнічаць у Львове і Любліне. Гэта сітуацыя выклікала правядзенне першага міжарганізацыйнага з'езда ў 1923 г., на якім было прынята рашэнне аб стварэнні Штаба польскага Акадэмічнага спартыўнага саюза (Centrala Polskich AZS) з штаб-кватэрай у Варшаве, які б каардынаваў дзейнасць суполак па ўсёй краіне. Між іншым, яшчэ адной важнай задачай структуры было прыцягненне да спартыўнага кола моладзі сярэдніх школ, дзеля гэтага наладжвалася супрацоўніцтва са Школьным саветам (Kuratorium Szkolny), што давала магчымасць вучням старэйшых класаў станавіцца кандыдатамі на сяброўства ў AZS [8, с. 31–32].

Павелічэнне колькасці актыўных і патэнцыйных сябраў аб'яднання, папулярызацыя спорту ў грамадстве значна ўплывалі на пашырэнне розных яго відаў. Практычна кожная структурная адзінка налічвала секцыі плавання, грэблі, футбола, лёгкай атлетыкі, тэніса, баскетбола, валеябола, фехтавання, бокса, хакея на лёдзе і інш., што дазваляла найбольш паспяховым выступаць ад імя нацыянальнай каманды ці зборнай на міжнародных спаборніцтвах. Такім чынам, студэнцкія асяродкі былі ўключаны ў агульнапольскую сферу фізічнай культуры. Гэта дазваляла ўзаемадзейнічаць акадэмічным камандам і атлетам з прадстаўнікамі іншых таварыстваў праз удзел

у турнірах, таварыцкіх гульнях, паказальных выступленняў і т. п., а таксама ўплываць на агульны стан польскага спорту.

Амаль адразу з узнёсся чэмпіянаце Польскай Рэспублікі па футболе ў другім па сіле дывізіёне і розыгрышах акруговых ліг прынялі ўдзел студэнцкія каманды. У першых агульнаадукацыйных гульнях Класа Б сезона 1921 г. выступіла дружна варшаўскага AZS, дзе сапернікамі выступалі клубы з Кракава (Cracovia II), Львова (Pogoń II), Лодзі (Union). Варшавяне занялі ў групе трэцяе месца, а ў наступныя гады гулялі ў Варшаўскай А класе (Warszawska A klasa), дзе здолелі перамагчы ў 1932 г. За права павышэння ў класе вялі барацьбу і іншыя акадэмічныя каманды, але яны значных поспехаў не дасягалі, перыядычна займаючы другое ці трэцяе месца ў сваіх групах. У той жа час віленскія студэнты ў 1920-я гг. тры разы становіліся чэмпіёнамі Вільні, часова выступаючы пад назвай «Вілія» (Wilia) [4, с. 10–37].

Больш удалымі для спартсменаў з AZS былі спаборніцтвы ў хакеі на лёдзе. Аднымі са стваральнікаў Польскага хакейнага саюза (Polski Związek Hokeja na Lodzie) у 1925 г. сумесна з прадстаўнікамі Палоніі (Polonia), Варшавянкай (Warszawianka) і Варшаўскім канькабежным таварыствам (Warszawskie Towarzystwo Łyżwiarские) з'яўляліся сталічныя студэнты. Менавіта хакейная секцыя Варшаўскага ўніверсітэта была адной з лепшых хакейных каманд у міжваенны перыяд. У 1927 г. каманда ўпершыню ў гісторыі стала чэмпіёнам Польскай Рэспублікі і ў наступныя гады бараніла сваё званне яшчэ чатыры разы (1928, 1929, 1930, 1931 гг.). Паспехі каманды дазволілі ёй атрымаць у 1927 г. званне пятай хакейнай каманды ў Еўропе, што, безумоўна, было выдатным вынікам для ўсяго акадэмічнага спорту. Акрамя варшавян, у розныя сезоны на лядовых пляцоўках выступалі каманды з Познаньскага ўніверсітэта і Віленскага ўніверсітэта Стэфана Баторыя. Сярод апошніх толькі познаньцам удалося заваяваць залатыя медалі ў 1934 г. Варта адзначыць, што канкурэнцыя была даволі сур'ёзная і пяцёркам AZS супрацьстаялі мацнейшыя польскія клубы з Львова (Pogoń, Czarni), Варшавы (Legia), Кракава (Cracovia) і інш. [11, с. 75–114].

Многія хакеісты былі ўключаны ў склад нацыянальнай зборнай і даволі паспяхова баранілі колеры Другой Рэчы Паспалітай на міжнароднай арэне. Сярод іх ураджэнец Пінска Тадэвуш Сахс – пяцікратны ўдзельнік чэмпіянату свету і капітан польскай дэлегацыі на Зімовых алімпійскіх гульнях 1932 г. у Лэйк-Плэйсід, ЗША. За сваю кар'еру ён выступаў за швейцарскія клубы Росі Гштад (Rossee Gstaad) і Акадэмічны хакейны клуб (Akademischer Hockey Club Zurich), у тым ліку за варшаўскі AZS. Трэба таксама згадаць прадстаўніка Вільні варагара Уладыслава Віро-Кіро, які стаў срэбным медалістам чэмпіянату Еўропы ў 1929 г. і чэмпіянату свету ў 1931 г., з'яўляючыся трэнерам, а Чэслаў і Юзэф Гадлеўскія – папярэднікамі ігракамі [9].

Знакавай фігурай для віленскага акадэмічнага спорту быў прафесар Ян Вейсенхоф. Акрамя непасрэдна выкладчыцкай дзейнасці, ён быў ініцыятарам стварэння Акадэмічнага спартыўнага саюза і некалькіх футбольных каманд (Lauda, Wilia), выступаў за вядучыя кракаўскія клубы Краковію (Cracovia) і Віслу (Wisla). Будучы актывістам апошняга, з'яўляўся адным з заснавальнікаў Польскай футбольнай асацыяцыі, у 1919 г. стаў яе першым грамадскім сакратаром, а ў 1921 г. узначальваў зборную Польшчы па футболе ў матчы супраць Венгрыі. Падчас працы ў Вільні апыкаў не толькі ўніверсітэцкі AZS і шэраг яго секцый, але і Віленскі акруговы хакейны саюз (Wileński Okręgowy Związek Hokejowy), спрыяючы развіццю зімовых гульняў як ігрок і спартыўны функцыянер [5 с. 165–189; 9].

Маючы шырокі спектр відаў спорту, студэнцкія спартыўныя асяродкі былі прадстаўлены ў многіх дысцыплінах. Баскетбалісты AZS Варшава неаднаразова становіліся прызёрамі нацыянальных першынства і ўдзельнікамі міжнародных таварыцкіх сустрэч, а гандбалісты сталі чэмпіёнамі краіны ў 1930 г., віленскія валеібалісты былі першымі ў 1938 г. і трэцімі ў 1935 г., а жаночая каманда стала ўладальніцай бронзавых медалёў сезона 1934 г. Але найбольш паспяховымі былі лёгкаатлетычныя аддзелы, члены якіх не толькі перамагалі на польскіх першынствах, але і перыядычна складалі аснову нацыянальнай дэлегацыі на Алімпійскіх гульнях і міжнародных турнірах. За гады выступленняў алімпійцамі і медалістамі становіліся Галіна Канапацкая, Ежы Плаўчык, Фелікс Маляноўскі, Стэфан Олдак, Славаш Шыдлоўскі, Зыгмунт Вейс з варшаўскага саюза, Ежы Забельскі, Аляксандр Малецкі, Уладыслаў Сегда – прадстаўнікі AZS Кракаў і інш.

Знакамітымі на тэрыторыі Польскай Рэспублікі ў міжваенны перыяд былі акадэмічныя секцыі грэблі. Варшаўская секцыя была створана яшчэ ў 1919 г. і з'яўлялася найбольш развітай сярод усіх клубаў Акадэмічнага спартыўнага саюза. Найбольшым поспехам стала чацвёртае месца на Алімпійскіх гульнях у Амстэрдаме ў 1928 г. у спаборніцтве васьмёрка і медалі на чэмпіянаце Еўропы. На ўнутраных першынствах у перыяд з 1920 па 1939 г. варшавяне пастаянна былі ў прызёрах. У Вільні аддзел пачаў функцыянаваць з 1923 г., на чале яго стаялі прафесар Ежы Ландэ і доктар Станіслаў Шэлігоўскі. На мяжы 1920-х і 1930-х гг. каманда AZS была наймацнейшым вяслярскім клубам у Вільні, а з другой паловы 1930-х гг. стала пастаянным удзельнікам чэмпіянату Польшчы. Самым выбітным віленскім прадстаўніком быў Ежы Кепель, які стаў трохразовым срэбным медалістам Польскай Рэспублікі ў адзіночным веславанні (1935, 1936, 1939 гг.) і ўладальнікам двух залатых і аднаго срэбнага медаля на міжнароднай рэгаце ў Вене, Будапешце і Парыжы (1936 г.), з'яўляючыся лепшым адзіночнікам у краіне. У сваю чаргу Марыя Кепель у адпаведнай дысцыпліне ў 1939 г. заваявала залатыя

медалі на ўнутраных і міжнародных спаборніцтвах у Бядгашчы.

Акрамя агульнапольскіх турніраў і ўдзелу ў складзе нацыянальных зборных, дэлегацыя AZS стала адной са стваральніц міжнародных акадэмічных спаборніцтваў, праводзіць якія было вырашана на I Міжнародным універсітэцкім спартыўным кангрэсе, які прайшоў у Парыжы ў 1923 г. У ім прынялі ўдзел дэлегаты з дзесяці дзяржаў (Англіі, Бельгіі, Чэхаславакіі, Эстоніі, Францыі, Нідэрландаў, Латвіі, Польшчы, ЗША і Італіі). Мэтай сустрэчы было абмеркаванне актуальных праблем універсітэцкага спорту, стварэнне адзінай міжнароднай арганізацыі, якая б спрыяла максімальна шырокаму супрацоўніцтву ў развіцці спартыўнага жыцця студэнцкай моладзі. Першы турнір прайшоў у Варшаве з 17 па 20 верасня 1924 г. і ўключаў пяць відаў спорту: лёгкаю атлетыку, фехтаванне, тэніс, грэбню і футбол. Польшчу прадстаўлялі каля 60 спартсменаў, у асноўным студэнты са сталіцы, Кракава, Львова і Познані. Польскімі атлетамі было заваявана 13 залатых, 11 срэбных і 4 бронзавых медалёў, што было самым удалым выступленнем. У наступныя гады колькасць прызаваў месцаў была значна меншай, толькі ў Будапешце на VII гульнях было здабыта 9 узнагарод [6].

Такім чынам, першая палова XX ст. адзначылася актыўным развіццём студэнцкага спартыўнага руху ў Еўропе і Польскай Рэспубліцы, які стаў вынікам папярэдніх дзесяцігоддзяў, калі вучылішчы, гімназіі, універсітэты становіліся асноўным асяродкам для з'яўлення першых гімнастычных аб'яднанняў і разнастайных гульнявых відаў. Міжваенны перыяд ярка паказаў, што акадэмічны спорт на агульнапольскіх і заходнебеларускіх землях меў вялікі патэнцыял, што знайшло адлюстраванне ў дасягненнях як асобных атлетаў, так і каманд у цэлым на ўнутранай і міжнароднай арэнах, асабліва пры іх удзеле ў складзе дэлегацыі на Алімпійскіх гульнях і чэмпіянатах Еўропы і Свету. Важна адзначыць, што, нягледзячы на даволі высокую канкурэнцыю, шэраг прадстаўнікоў Віленскага ўніверсітэта Стэфана Баторыя, многія з якіх былі беларусамі, складалі значную канкурэнцыю аднаклубнікам і прадстаўнікам іншых таварыстваў у розных дысцыплінах, тым самым робячы вялікі ўклад у развіццё польскага і айчыннага спорту адпаведнага перыяду, з'яўляючыся адной з яркіх старонак беларускай спартыўнай гісторыі.

Спіс выкарыстаных крыніц

1. Волкова, О. А. Физическая культура в учебных заведениях Российской империи во второй половине XIX – начале XX вв. / О. А. Волкова // XIII Международная сессия по итогам НИР за 2012 год «Научное обоснование физического воспитания, спортивной тренировки и подготовки кадров по физической культуре и спорту»: материалы Междунар. науч.-практ. конф., Минск, 20 марта – 30 мая 2013 г.: в 3 ч. / Белорус. гос. ун-т физ. культуры; редкол.: Т. Д. Полякова (гл. ред.) [и др.]. – Минск: БГУФК, 2013. – Ч. 1. – С. 143–144.
2. Полное собрание законов Российской империи. Собрание первое: в 45 т. – СПб.: Тип. II Отд-ния Собств. Е. И. В. Канцелярии, 1830. – Т. XXVIII.: 1804–1805.
3. Asthana, V. Know all About Games & Sports / V. Asthana. – Delhi: Naveen Shahadra, 2009. – 232 s.
4. Gawkowski, R. Historia polskiej piłki nożnej / R. Gawkowski, J. Braciszewski. – Warszawa: Wydawnictwo SBM, 2012. – 240 s.
5. Gawrońska-Garstka, M. Uniwersytet Stefana Batorego w Wilnie / M. Gawrońska-Garstka. – Poznań: Wydawnictwo Rys, 2016. – 370 s.
6. Hanusz, H. Polska w światowym systemie współzawodnictwa sportu studenckiego w latach 1924–2007 / H. Hanusz // Akademicka kultura fizyczna na przełomie stuleci. Tom I stan i perspektywy zmian / red.: K. Obodyński. – Warszawa: Wydawnictwo FALL, 2009. – S. 83–101.
7. Michalski, Cz. Akademicki Związek Sportowy w Krakowie 1909–1945 / Cz. Michalski. – Kraków: Wydawnictwo Naukowe AP, 2007. – 202 s.
8. Słapek, D. Sport, co Gryfa wart! Akademicki Związek Sportowy (1908–2017) / D. Słapek, M. Szumiło. – Lublin: Wyd-wo Uniwersyt. Marii Curie-Skłodowskiej, 2019. – 859 s.
9. Tomaszewski, P. Akademicki Związek Sportowy przy Uniwersytecie Stefana Batorego w Wilnie – zarys działalności / P. Tomaszewski // Kultura Fizyczna. Teoria i praktyka / red. J. Rodziewicz-Gruhn. – Częstochowa: 2006. – № 2 (t. XV). – S. 29–43.
10. Weyssenhoff, J. Sztuka gry w piłkę nożną / J. Weyssenhoff. – Wilno: Druk Józef Zawadzki, 1926. – 409 s.
11. Zieleśkiewicz, W. Historia polskiego hokeja / W. Zieleśkiewicz. – Krynica-Zdrój: Wyd-wo PZHL, 2006. – 617 s.

Анотацыя

У артыкуле разглядаецца працэс уключэння спорту і фізічнай культуры ў навучальны працэс на заходнебеларускіх землях, якія ўваходзілі ў склад Польскай Рэспублікі, а таксама стварэнне і дзейнасць спартыўнага студэнцкага руху ў міжваенны перыяд праз дзейнасць Акадэмічнага спартыўнага саюза ў вышэйшых навучальных установах, у тым ліку ў Віленскім універсітэце Стэфана Баторыя. Закранаецца пытанне выступленняў спартсменаў і студэнцкіх каманд па розных дысцыплінах у нацыянальных і міжнародных спаборніцтвах.

Abstract

This article examines the process of including sports and physical culture in the educational process in the Western Belarusian lands, which were part of the Republic of Poland, as well as the creation and operation of student sports movement in the interwar period through the activities of the Academic Sports Union in higher education, including Vilnius Stephan Batory University. The issue of performance of athletes and student teams in various disciplines in national and international competitions is touched upon.